

Kereszt a csárda mögött

A '44-es ártatlan magyar áldozatoknak állítottak emléket Horgoson

Amikor 1944. október 10-én Horgosra is bevonultak a szovjet csapatok és a partizánok, azonnal fosztogatni és tisztogatni kezdtek a faluban. Főleg férfiakat hurcoltak el otthonaikból, de négy nő is volt az áldozatok között – és ebben Horgos kirívó példa. Még arra sincs semmilyen irat, hogy legalább utólag bizonyítani akarták volna a nők bűnösségét – mint ahogyan a férfiakkal tették, koholt vádakot hozva fel ellenük.

Miskolci Magdolna

Gutási Ákos atya megáldotta és megszentelte a keresztet

Mint másutt, Horgoson is kegyetlenül megkínózták a foglyokat a gyűjtőhelyen: Dénes Arthur elmenekült paprikamalom-tulajdonos házában (a volt szövetkezet, ma a Horgosi Helyi Közösség székházának) a pincéjében.

Nagygyörgy Zoltán régiónörtörténész kutatásai szerint november 20-án a menni képes embereket tuskésdrótok-

kal összekötözve, a járnai képtelenekeket szekerekre rakva menetoszlopban kihajtották Szabadka felé, a 3. kilométerközig, a Kólaposra – az Ibolyás erdő tájékára. Köztük volt Virág István apátplebános, akit azért hurcoltak el, mert örömmel üdvözölte az 1941. április 12-én bevonuló magyar honvédeket.

A Kólaposnál mindenkit egy se-

kélyre ázott gödörbe lőttek. Mivel itt a tufakő miatt mély gödröket nem tudtak ásni, így a rókák és kóbor kutyák kaparásai nyomán kezek-lábak kerültek ki a föld alól. Ennek híre ment, és a hóhérok egy éj leple alatt áthordták a tetemeiket az 1942-ben felépült birkaistálló (későbbi Horgosi csárda) mögé.

Folytatás a 4. oldalon

Kereszt a csárda mögött

Folytatás az 1. oldalról

Itt, a csárda mögött állított keresztet szombaton a Horgosi Helyi Közösség az ártatlan áldozatok emlékére. Miután Gutási Ákos plébános megszentelte a keresztet, Matuska Márton publicista, a '44-es események kutatója emlékezett mindazokra, akiket 1944 őszén kegyetlen módon lemészároltak, majd utólag azt mondták rájuk, hogy háborús bűnösök voltak. De ki kell végre mondani, hogy ártatlan áldozatok ők, Virág István plébánossal egyetemben – mondta Matuska Márton, aki szerint az áldozatok emlékére emelt kereszttel megmutatjuk, elsősorban önmagunknak, hogy nincs már mitől félnünk. Forró Lajos történész elmondta, hogy különféle listákat állítottak össze a hóhérok, azok alapján hurcolták el az embereket. A kivégzettek pontos száma még ismeretlen, a helyiek 66 nevet állítottak össze, majd miután új neveket sikerült felkutatni, 75-re nőtt a horgosi kivégzettek száma – azoké, akiket ismerünk, de ennél többen vannak a lemészároltak, köztük királyhalmiak, más környékiek is. Mindent fel kell kutatni, hogy minél több adat napvilágot lásson – jelentette ki Forró Lajos.

Nagygyörgy Zoltán szerint a kereszt a horgosi és környékbeli települések ártatlan magyar áldozatainak emlékét hirdeti a jövő generációi számára. Még 2004-ben a horgosi temetőben a falu egy emlékművet állított a régi temetőház mellett, az emlékművön csak annyi szerepel, hogy 1944/45. Alatta kripta van, hogy ha eljön az ideje, akkor a csárda mögötti tetemetek exhumálják, és a maradványokat ebben a kriptában helyezik örök nyugalomra.

Az államhatalomtól azonban a mai napig nem mutatkozott erre jó szándék. Ezért e szörnyűség történetét kötelességünk folytonosan továbbadni a jövő nemzedékeinek, mert lehet, hogy egyszer mégis eljön az idő. Amikor majd megbocsátani lehet, de felejteni soha – mondta megemlékezésében Nagygyörgy Zoltán.

A beszédeket követően koszorút helyeztek el a kereszt előtt a helyi közösség, a magyarkanizsai önkormányzat, a Magyar Nemzeti Tanács, a Vajdasági Magyar Szövetség, annak helyi szervezete és a Vajdasági Magyar Demokrata Párt képviselői.

■ M.M.